

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल २०१७

कक्षा- आचार्य - २ (Sem-4)

प्रश्नपत्रम्- ५

गुणाः - ७०

विषयः - नव्यव्याकरणम्

कोड - CE 5.4.4

समयः - ११:०० तः २:००

दिनाङ्कः- १५.४.२०१७

ग्रन्थः- लघुसिद्धान्तकौमुदी

प्रथमान्वितिः (युनिट - १)

- प्रश्नः १ कस्यापि एकस्य समासस्य सिद्धिप्रक्रिया ससूत्रं प्रदर्शनीया (४)
क. वागर्थाविव
ख. उपचर्म
- प्रश्नः २ 'समर्थः पदविधिः' इति सूत्रस्य 'समर्थ'-शब्दस्य विवेचनपूर्वकं व्याख्या कार्या (८)
अथवा
'नाव्ययीभावादतोऽम्त्वपञ्चम्याः' इति सूत्रं सोदाहरणं व्याख्येयम्
- प्रश्नः ३ निम्नलिखितेषु प्रश्नेषु त्रयाणां प्रश्नानां लघूत्तरं देयम् (३)
क. वृत्त्यर्थबोधकं वाक्यं किम्?
ख. का नाम वृत्तिः?
ग. प्रायेण पूर्वपदार्थप्रधानः समासः कः?
घ. साग्नि इत्यस्य लौकिकविग्रहः कः?
ङ. अव्ययीभावे शरत्प्रभृतिभ्यः कः समासान्तः प्रत्ययः क्रियते?

द्वितीयान्वितिः (युनिट - २)

- प्रश्नः ४ अधो लिखितयोः कश्चित् एकः प्रयोगः ससूत्रं साधनीयः- (४)
क. शङ्कुलाखण्डः
ख. घनश्यामः
- प्रश्नः ५ 'पूर्वापराधरोत्तरमेकदेशिनैकाधिकरणे' इत्यादि सूत्रं सोदाहरणं व्याख्यातम् (१२)
अथवा
'स्तोकान्तिकदूरार्थकृच्छ्राणि तेन' इति सूत्रं सोदाहरणं व्याख्यातम्
- प्रश्नः ६ निम्नलिखितेषु प्रश्नेषु चर्त्ता प्रश्नानां लघूत्तरं लेख्यम्- (४)
क. 'पौर्वशालः' इत्यस्य लौकिकं विग्रहं प्रदर्शयत।
ख. 'नीलोत्पलम्' इति समासस्य लौकिकं विग्रहं प्रदर्शयत।
ग. 'देवब्राह्मणः' इति समासस्य लौकिकं विग्रहं प्रदर्शयत।
घ. प्रगतः आचार्यः इत्यर्थकं समासं लिखत।
ङ. 'कुपुरुषः' इत्यत्र केन सूत्रेण समासः भवति?
च. 'अनश्वः' इत्यत्र नुडागमः केन सूत्रेण भवति?

तृतीयान्विति: (युनिट - ३)

- प्रश्न: ७ अधस्तनयोः कश्चन एकः समासः ससूत्रम् उपपादनीयः- (४)
क. अपुत्रः। ख. ऊढरथः।
- प्रश्न: ८ 'हलदन्तात्सप्तम्याः संज्ञायाम्' इत्यस्य सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्या कार्या। (१२)
अथवा
'स्त्रियाः पुंवद् भाषितपुंस्कादनूङ् समानाधिकरणे स्त्रियामपूरणीप्रियादिषु' इत्यस्य सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्या कार्या।
- प्रश्न: ९ अधो लिखितेषु प्रश्नेषु चतुर्णां प्रश्नानां लघूत्तराणि लेख्यानि- (४)
क. 'उपहतपशुः' इत्यस्य समासस्य लौकिकं विग्रहं प्रदर्शयत।
ख. बहुव्रीहौ सक्थ्यक्षोः स्वाङ्गात् कः समासान्तः प्रत्ययः भवति?
ग. शेषाद्विभाषा इति सूत्रं विकल्पेन कस्य प्रत्ययस्य विधानं करोति
घ. 'व्याघ्रस्य पादौ इव पादौ यस्य सः' इत्यर्थकं सामासिकं शब्दं लिखत।
ङ. 'अन्तर्लोमः' इत्यस्य समासस्य विग्रहं प्रदर्शयत।
च. 'स्त्रीप्रमाणः' इत्यत्र समासान्तः अप्-प्रत्ययः केन सूत्रेण भवति?

चतुर्थी अन्विति: (युनिट - ४)

- प्रश्न: १० अधो लिखितयोः कश्चित् एकः समासः ससूत्रम् उपपादनीयः- (४)
क. अर्थधर्मौ
ख. मातापितरौ
- प्रश्न: ११ द्वन्द्वाच्चुदषहान्तात्समाहारे इत्यस्य सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्या कार्या। (८)
अथवा
द्वन्द्वसमासे पूर्वनिपातसम्बन्धिनः नियमान् चर्चयत
- प्रश्न: १२ अधो लिखितेषु केषाञ्चित् त्रयाणां समासानां विग्रहो लेख्यः- (३)
क. पाणिपादम्
ख. राजदन्तः
ग. छत्रोपानहम्
घ. हरिहरौ
